

— jaz ne vem — nekaj mistiškega nadiha ima tudi njegova muza. Težke sanje, čudne vizije, polzavest, nezavest mu radi dajejo snovi za pesmi in, jaz mislim, da na kvar celi zbirki. Bodi že pevec individualen, ali ‚ureigen‘, toda koga naj zanimajo nenormalni dušni ali telesni položaji pesnikov, ki jih morda nihče drug ne uživa, oziroma ne trpi, kakor samo in prav on in sicer bržčas vsled bolezni. Bralec se hitro naveliča tistega

‚Ich seh', ich seh' . . . ; ‚was niemand sieht.‘

Ako še povemo, da se navdušuje Zamejski za Slovenijo, velemoč Slovanstva, dotiče malo deklitje ljubezni, obsoja in zavrača podlost nevernega srca, opeva lepo narodo, začrtali smo tako blizu obseg njegovih idej, kolikor jih razodeva v tej zbirki.

Tu bodi omenjeno, da mi pesmi ‚Oglej‘ in ‚Pad Ogleja‘ kar nič nista po volji. Vzemi jima nekaj ‚videnj‘ in gostobesednih pridevkov (epitetov), in takoj sta skoro sama rimana proza.

Oblika je na nekaterih mestih malo primitivna, ali pa prisiljena, tako da nas spominja Koseskega. V obče pa se beró pesmi dosti gladko. Samo nekaj naglasov se mi vidi nenavadnih, naj ne rečem, napačnih.

Vendar, če je véliki Levstik rabil in gotovo tudi vedel opravičiti ta-le naglas:

‚Ovne tolste pokladli . . .‘

potem

‚Še jaz bom molčal na mrtvó krivico.‘

Dikcija pa je ponajveč vzosna in bogata krepih prispodob, le na redkih mestih zveni prozajiško. Nekatero posamezno pesmi so res kaj dobre oblike in misli. Drugega sedaj ne utegnem, a tudi ne vem povedati. Samo pesniku še kličem koncem ocene, kar kliče on meni začetkom pesmij:

. krivo nas ne sodi
Prav motri, umi nas in zdrav nam bodi!

Anton Medved.

Hrvaška književnost.

Zabavna knjižnica Mat. Hrvatske. Svezak 190—192. Hugo Badalič: Izabrane pjesme. Ciena 75 novč. Str. 157. Lep zvezek mičnih pesmij je s tem podala Matica Hrvatska svojim udom. V njih kaže pesnik svoja čustva, katera mu jih rodi ljubezen do „djeve“ in domovine. Sicer pravi sam v uvodu: „Neznatna je i uboga Kô u majke sirotica: Nigdje nema mira svoga Pjesan moja krilatica. Al u njoj mi duše jek!“ Str. 6. Splošno bi trdil, da mu je bolj vneta ljubav do domovine kakor do djeve — vsaj pesmi bi pričale to. Večina njih poje o čustvih do mile domovine, katera goji in hoče obujati i v čitatelju; proslavlja tudi njene sinove, kakor: Preradovića, Mihovila Pavlinovića, Gundulića, Mažuranića, Miošića, Draškovića. Druge slikajo zgodbe hrvaške domovine. Najbolje so mi

ugajale pesmi v oddelku „Na Adriji“. Tu slika dobro ljudstvo na obrežju jadranskega morja; riše lepo sliko ob njem; izliva svojo bol ob pogledu nanj; prerokuje lepe dnove veselejše bodočnosti ubogemu narodu; kliče k jedinstvu „štujte naše ime, štujte pravo naše, — Mi ćemo vam rado dati što je vaše“. Str. 147. Skratka: pesnik je Hrvat z vso dušo in ljubi zemljo svojo — ljubijo naj jo tudi drugi tako. Manj srečen se mi zdi v opevanju ljubezni do djeve; tu se mi zdi, da je istinitega čustva premalo. Prácej prve pesmice: „Prvi cjelov“, „Sjećanje“, „Dragin stan“, zlasti zadnja kitica str. 23 so le — besede. Malo elegičnega sem našel v treh elegijah: „U Jurjevcu“.

Jezik je lep. Tudi rime lepe in čiste razven na nekaterih mestih, n. pr. šta — strah, str. 11. „ramenih — rumeni str. 45. in par drugih. Tu in tam je pač kake stopinje premalo ali preveč. Str. 13. 6. in 8. vrsta; str. 113. vrsta 5.; str. 25. vrsta 7. idr.

Pripomnil bi, da so moralno čiste razven na str. 10. druge kitice. Pa o „Napasti“ bi pripomnil to, da je Bog res „dobar, zli so samo ljudi“ — vendar naš Izveličar — torej Bog — je rekel: „Kdor pogleda ženo, da je poželi, itd.“ Mat. 5, 28. Str. 152.

Želim naposled, da bi se izpolnilo, kar poje pesnik stran 13.: „Hrvatski pjesnik sam, dušo, Hrvatski pjevam ti ja, Narod sam hrvatski slušo I mene narod moj zna: Svakomu od toga roda Pjesme su od mene dar; Znade ih seljak, gospoda, Čita ih mladac i star.“

Zabavna knjižnica Mat. Hrvatske. Svezak 193—195. Na pragu novoga doba. Pripoviesti. Osman—Aziž. Ciena 75 novč. Str. 223. — Kakor v lanskem zvezku zabavne knjižnice „Bez nade“ kažeta tudi v letošnjem pisatelja učinek okupacije na bosanske prebivalce. Štiri povesti (zadnja: ‚Molitva‘ je prav za prav „san mladića“), kažejo nam odnošaje ob tistem času. Ljudstvo je bilo silno razburjeno. Hotelo je na vsak način, da se zabrani prihod Avstrijcem. Niti poslušati ni hotelo pametnejših, da sila ni mila. V Mostaru so muftija in kadijo postrelili in odrezali glavi, ker sta svarila, naj se ne bijejo —, ker to bi bilo le v škodo in zlo ljudstvu. Ta prizor in sploh, kar se je ob tem godilo, kaže se nam v povesti prvi: Na Neretvi. Glavno ulogo v njej pa igra Alija, sin čestitega Tahir-age Demirhodžića. Med tem, ko se oče bojuje ob Hercegovini, skrbi Alija za domovje prav pridno. Najlepše nade goji oče o svojem sinu. A zagleda se v Fato, zalo in pošteno, toda ubožno dekle. In zgodi se, kakor se velikokrat zgodi: Oče in mati ne dovolita v ta zakon. Alija postane neposlušen pijanec in v nekem pretepu ga pijani tovariši potolčejo toliko, da za osem dni umrje. Fata mu je obljubila zvestobo. Smrt njegova jo tako prevzame, da zblodi in v Neretvi najde nesrečen konec.